

„Prije svega želim da pozdravim predsjedavajućeg i dopredsjedavajućeg Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, Predsjednika i dopredsjednike Federacije BiH, poslanike i poslanice, medije i sve prisutne goste.

Ovaj ekspozé će se vjerovatno u mnogome razlikovati od većine ekspozéa, s obzirom da ću se skoncentrisati isključivo na mjere i ciljeve ekonomske politike, koje, uz Vašu podršku, namjeravam provoditi u mandatom periodu.

No, prije toga, želim napraviti kraći presjek kretanja makroekonomskih indikatora:

- Realni rast BDP- a za 2014. – 0,5 – 0,7%; projekcije za 2015. godinu iznose između 1,5 i 2,5 %, a projekcije su od strane Svjetske banke i EBRD-a;
- Nezaposlenost – 43,7 %; ILO – 27,5 %,
- Nezaposlenih u BiH: 551.167 (decembar 2014. godine);
- Zaposleni u FBiH: 395.133 (januar);
- Zaposleni u FBiH: 445.788 (januar);
- Penzioneri: 393.107 (min. 326,17 KM; prosj. 373,28 KM; najvi: 2.174,48 KM);
- Do oktobra smo tri uzastopna kvartala imali deflaciju (inflacija – 0,1 %); 2014. godina završena sa inflacijom od oko 0,5%;
- Javni dug BiH – 11,249 milijarde KM;
- Doing business 2015. (107); doing business 2014. (104);
- Nažalost, 2013. (418 mil KM) i 2014. godina (512 mil KM) zaista su najslabije kada je u pitanju ukupan neto priliv direktnih stranih ulaganja u BiH ekonomiju. Jedino je recesijska 2009. bila lošija sa 350 mil KM;
- Porast prihoda od indirektnih poreza od 6,06 % bruto (6,118 milijardi KM) 349,3 mil KM više u odnosu na 2013. godinu, odnosno 4,34 % neto (povrat 1.171.596.161 – 2014.; 997 mil KM – 2013. god.); međutim u januaru tekuće godine smo imali pad prihoda od indirektnih poreza od oko 11%; prema preliminarnim informacijama ovaj pad se iznivelisao nakon februarskih prihoda;
- Projekcije rasta prihoda od indirektnih poreza za 2015. i 2016. godinu su 2,1 i 1,8 %
- Porast prihoda od direktnih poreza 5,24% (3,7 milijardi KM); porez na dobit 161,06 mil KM (7,03%); 1/3 FBiH, kantoni i općine ostatak; porez na dohodak – 260 miliona KM (kantoni i općine).

Slozićemo se da je stanje daleko od dobrog, te smo se stoga i opredijelili za mjere, o kojima ću ukratko i govoriti.

Ključne mjere o kojima ću govoriti u okviru svog ekspozéa proizilaze iz koncepta ekonomskog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2014. – 2018. godina.

Ključne mjere ekonomske politike uključuju:

1. ***Smanjenje i nadzor javne potrošnje***
2. ***Smanjenje opterećanja na rad***
3. ***Reforme tržišta rada***
4. ***Poboljšanje poslovnog okruženja***
5. ***Aktiviranje resursa***
6. ***Privreda i potpore privrednim aktivnostima***
7. ***Borba protiv korupcije***
8. ***Socijalna oblast***

I SMANJENJE I NADZOR JAVNE POTROŠNJE

Što se javne potrošnje tiče, ona u FBiH iznosi 46,6% BDP-a i samo Crna Gora, od zemalja u okruženju troši više. Prva mjera će biti donošenje moratorija na sva zapošljavanja u javnom sektoru. Ova mjera će biti na snazi do daljnjeg, a intencija je da se prirodnim odlivom radne snage, smanji broj zaposlenih, te da se i na ovaj način umanje troškovi po osnovu plata.

Reforma javne uprave je nešto od čega se godinama bježi, no imperativno je hrabrije ući u taj proces. Na tom tragu, izvršićemo analizu svih budžetskih institucija iz perspektive racionalizacije njihove brojnosti i funkcionalnosti. Nakon toga će se analitičkom procjenom radnih mjesta utvrditi objektivni broj zaposlenih potreban za efikasnu i racionalnu organizaciju javne uprave, te efikasniji rad samih institucija. Naravno, uslovi za ovo će biti stvoreni izmjenama radno-pravnog zakonodavstva, koje između ostalog uključuje i izmjene zakona o državnoj službi.

Također je neophodno izvršiti i reformu školstva, odnosno prilagođavanje obrazovnog sistema potrebama tržišta rada. Školstvo, odnosno obrazovanje je kantonalna nadležnost, no spremni smo pružiti punu pomoć nižim nivoima vlasti, kod reforme ovog sektora.

Kroz punu implementaciju Zakona o budžetima, osiguraćemo odgovorniji utrošak javnih sredstava, te realnije planiranje prihoda i primitaka, posebno od strane nižih nivoa vlasti. Što se tiče Budžeta FBiH, materijalni troškovi će biti svedeni na minimum, no nažalost, skoro 94% budžeta je fiksno, tako da nam to ne ostavlja previše manevarskog prostora.

Vlada će se ponašati u skladu sa nečelima restriktivne fiskalne politike, a sve s ciljem očuvanja fiskalne stabilnosti. Bez obzira na predviđeni primarni suficit, planiran i nacrtu Budžeta FBiH za 2015. godinu, usljed povećanog servisiranja duga, imamo višak rashoda nad prihodima u iznosu od 684 miliona KM. S obzirom da se ovdje radi o neravnoteži platne bilanse, odnosno o nemogućnosti servisiranja svih obaveza, neki novi aranžman sa međunarodnim finansijskim institucijama će nam biti neophodan. Pokušaćemo ispregovarati tzv. Extended Fund Facility aranžman sa MMF-om, jer ta vrsta aranžmana nam pruža povoljniji otplatni plan. Pomjeranja u otplati za kasnije godine su neophodna radi ogromnih opterećenja po osnovu otplate vanjskog duga u naredne tri godine. Postoje jasni signali o većem stepenu involviranja Svjetske banke i EU i taj momentum moramo iskoristiti.

U bliskoj saradnji sa kantonima ćemo raditi na definisanju obaveznog odnosa tekuće i kapitalne potrošnje, različite na različitim nivoima vlasti sa intencijom poboljšanja istog. Fokus ćemo također staviti na program restrukturiranja javnih preduzeća, koja posluju sa gubitkom, sa ciljem rehabilitacije ili ozdravljenja istih, ili njihovog pravovremenog gašenja.

II SMANJENJE OPTEREĆENJA NA RAD

Svjesni smo vrlo rasprostranjenog neformalnog sektora ekonomije, a taj gorući problem ćemo pokušati riješiti na nekoliko načina. Jedan od načina predstavlja i potpuno oslobađanje od obaveza prve dvije godine. Ova mjera bi djelovala stimulatивно, te bi se neformalni sektor značajno smanjio. Oni poslodavci, koji ne bi iskoristili ovu pogodnost, bi bili radikalno kažnjeni. Nužno je donijeti set uredbi koji bi definisao olakšice za prvo zapošljavanje, odnosno zapošljavanje poslije dužeg prekida, također bi predvidio i sankcije za eventualnu zloupotrebu.

Jedna od prvih mjera bi bilo ukidanje naknada koje nemaju karakter plate (topli obrok, prevoz, regres), te ekvivalentno smanjenje procenta obaveza na neto platu, da bi se održao neutralan efekat. Dakle, namjera je proširenje poreske osnove, no zadržavanje na istom nivou prihoda za vanbudžetske fondove. Sredstva uštedena na poziciji plata će biti iskorištena ili u druge namjene ili će deficit biti manji za taj iznos.

Neophodno je pojednostaviti proceduru obračuna plata i uplate pripadajućih obaveza i planiramo umjesto, dosadašnjih 9 ili 10 uplata na različite račune, to svesti na jedan ili dva računa, odnosno jednu ili dvije uplatnice.

Jedan od osnovnih problema definisanih i u okviru Sporazuma o rastu i zapošljavanju je preveliko poresko opterećenje rada. Ilustracije radi, navodim obaveze na platu u zemljama regije: Srbija – 64,00 %; Hrvatska – 64,00%; Slovenija – 69,20%, dok nakon posljednjih izmjena u Republici Srpskoj ovaj procenat iznosi 62%. U našem programu planiram postupno smanjenje obaveza na rad sa 72,17%, na oko 50%. Ovo će se postići proširenjem poreske osnove (ukidanjem naknada koje nemaju karakter plate, te njihovom ugradnjom u platu i povećanjem broja zaposlenih). Bitno je istaći da će svaka izmjena poreske legislative biti neutralnog karaktera, odnosno za iznos svih dodatno obezbijedenih finansijskih sredstava, ekvivalentno će biti umanjivani doprinosi. Ponavljam da ćemo se ovdje skoncentrisati na proširenje poreske osnove i bolju naplatu javnih prihoda i to kroz restrukturiranje Poreske uprave FBiH, te bolje povezivanje Uprave za indirektno oporezivanje BiH i entitetskih poreznih uprava. Ovo je vrlo bitno jer mi se susrećemo sa paradoksalnom situacijom da imamo firme koje uredno ostvaruju povrat PDV-a, a istovremeno imaju dugove na ime direktnih poreza.

III REFORMA TRŽIŠTA RADA

Ono u čemu naša država posebno zaostaje za regionom i da ne spominjem modernim, razvijenim državama je reforma tržišta rada.

Koncept minolog rada je nepoznat svugdje u razvijenom svijetu, te je stoga neophodno raditi na uvođenju radnih vještina u osnov plate. Tržište rada je dosta rigidno, te je neophodno isto u kratkom vremenskom roku učiniti dosta fleksibilnijim. Cilj je poslodavcima pružiti šansu da zapošljavaju, a nezaposlenim osobama šansu da rade.

Do ovog cilja možemo doći samo kroz izmjene postojeće radno-pravne legislative, odnosno kroz donošenje novog Zakona o radu, koji će na racionalniji i efikasniji način definisati način započinjanja, sadržaj i raskid radnog odnosa. Ukratko, novi Zakon o radu mora uvesti fleksibilnost u radne odnose, što podrazumijeva: liberalniji ulaz ali i izlaz iz preduzeća, veću mogućnost zapošljavanja na određeno vrijeme i zapošljavanje sa skraćenim radnim vremenom. Moraju se ispregovarati i zaključiti novi kolektivni ugovori sa ograničenim rokom trajanja. U potpunosti sam svjestan osjetljivosti ovih reformi, no trenutno stanje je neodrživo i iz dana u dan postaje sve nepovoljnije.

Kroz uspostavljanje privrednih sudova planiramo ograničiti trajanje postupka za rješavanje radnih sporova.

Putem restrukturiranja našim biroima za zapošljavanje moramo pružiti šansu da se bave aktivnostima, zbog kojih su i uspostavljeni; dizajnom i implementacijom aktivnih mjera zapošljavanja. Taj proces neizostavno uključuje dovođenje u red spiskova osoba, te ostavljanje na spiskovima samo onih koji su na biroima usljed radne potrebe, odnosno onih koji aktivno traže posao. Moramo iznaći načina da povećamo fond za zbrinjavanje onih koji su ostali bez posla. Povećanjem sredstava, koja će biti na raspolaganju biroima, plan je sufinansirati zapošljavanje i samozapošljavanje, te sufinansirati obuku i aktivno traženje posla. Svjesni smo načina finansiranja ovih biroa, da kada im je potrebno najviše sredstava, isti prikupe najmanje, s obzirom da se finansiraju iz doprinosa uposlenih, no ostvarićemo kontakte sa međunarodnim finansijskim institucijama, koje su nam spremne pomoći da se uhvatimo u „koštac“ sa ovim problemom. Ovdje prvenstveno mislim na Svjetsku banku.

Također planiramo prilagođavanje Zakona o posredovanju pri zapošljavanju, na način da se prošire zakonske mogućnosti istog. Na tragu ovih izmjena želimo omogućiti i formiranje agencija za iznajmljivanje radnika za privremene, povremene i sezonske poslove.

IV POBOLJŠANJE POSLOVNOG OKRUŽENJA

Jedan od osnovnih problema konstantnog pada nivoa investicija, posebno stranih direktnih, leži u činjenici da imamo jako nepovoljno poslovno okruženje. Također znamo da su strane direktne investicije jedan od primarnih nosilaca ekonomskog razvoja jedne države, te stoga moramo učiniti sve što je u našoj mogućnosti, da naš poslovni ambijent učinimo što privlačnijim, kako za strane, tako i za domaće investitore.

U ovom segmentu imamo više mjera, no ja ću se skoncentrisati na one ključne.

Neophodno je reformisati poresku upravu u Upravu za direktno oporezivanje u FBiH. Istovremeno, moramo ojačati i dodatno informatički uvezati sve kantonalne urede i ispostave u jedinstven sistem. Moramo povećati stepen naplate i ubiranja postojećih javnih prihoda, te istim na adekvatniji način obuhvatiti i udruženja građana i nevladin sektor. Planiramo uvesti nove direktne poreze koji će uključivati: porez na nepokretnu (ili prekomjernu) imovinu, porez na luksuz, na neiskorištene poduzetničke nekretnine, itd.

Od oko 393.000 nezaposlenih u FBiH, smatra se da se minimalno 130.000 ljudi nalazi u neformalnom sektoru ekonomije. Računica je vrlo prosta. Ukoliko bi ovih radnici bili prijavljeni na minimum, od 343 KM, doprinos bi za njih iznosio oko 206 KM na mjesečnom nivou i ukoliko napravimo kalkulaciju na godišnjem nivou, govorimo o gubitku sredstava od preko 321 milion KM. Za sve ove radnike, zavodi zdravstvenog osiguranja plaćaju participaciju, koja iznosi od 7 do 17 KM u ovisnosti od kantona i ukoliko uzmemmo srednju vrijednost od 12 KM, dolazimo do podatka da se i po ovom osnovu gubi oko 19 miliona KM. Dakle, ovdje govorimo o 340 miliona KM, direktnog udara na naše vanbudžetske fondove.

Iz ovih činjenica i proizilazi naša naredna mjera a to je suzbijanje sive ekonomije. Ova mjera uključuje jačanje kontrolnih funkcija i povećanje kazni po osnovu rada na crno. Međutim, učinak ove mjere možemo pospješiti na nekoliko načina. Nerealno je samo se pouzdati u kontrolne mehanizme, tako da se nameće potreba i stimulativnog djelovanja. Ovdje podrazumijevam ono što sam već spomenuo, a tiče se uvođenja radnika u sistem, uz dvogodišnje, odnosno temporalno oslobađanje od plaćanja obaveza. Po mom mišljenju, ovo bi djelovalo vrlo stimulativno na smanjenje sive ekonomije, te na proširenje poreske baze. Ukoiko provedena na efikasan način, ova mjera bi mogla donijeti između 15.000 – 20.000 dodatnih uposlenika na godišnjem nivou.

Moramo poduzeti aktivnosti oko identifikacije i kontrole svih parafiskalnih nameta na svim nivoima vlasti, te ih ili smanjiti ili u potpunosti ukinuti. Moramo pažljivo sagledati razlog postojanja istih. Dodatno moramo ubrzati i pojednostaviti proceduru za registraciju preduzeća, te ponuditi posebne olakšice, da bismo stimulisali inkluziju mladih osoba u privredne tokove. Također ćemo pojednostaviti i vremenski ograničiti proces dobijanja urbanističkih, građevinskih i energetskih saglasnosti definisanjem vremenskog okvira od mjesec dana.

Radi sporosti rješavanja privrednih sporova, nameće se potreba formiranja privrednih sudova. Ova problematika daje percepciju korupcije, tako da bi uspostavljanje ovih sudova ubrzalo rješavanje privrednih sporova, te smanjilo i percepciju korupcije u ovom sektoru. Formiraćemo jedinstveni registar privrednih subjekata u FBiH, te jedinstveni registar udruženja građana i nevladinih organizacija te ih kao takve podvesti pod tretman subjekata u pravnom prometu.

Naša privreda se susreće sa velikim problemom u kontekstu likvidnosti, te smo s ciljem poboljšanja stepena likvidnosti predvidjeli nekoliko mjera. Jedna od mjera uključuje i donošenje Zakona o multilateralnoj kompenzaciji radi smanjenja unutrašnjeg duga. Također, planirano je donošenje zakona o rokovima plaćanja, plaćanjima budžetskih korisnika, te naplata unutrašnjih i vanjskih faktura u roku od 90 dana. Parlamentu ćemo predložiti i donošenje zakona o predstečajnom poravnanju u trajanju do dva mjeseca. Izmjenama zakona o stečajnom postupku, namjeravamo usmjeriti okvir trajanja stečajnog postupka u smislu restrukturiranja preduzeća, koji bi bio vremenski ograničen.

V AKTIVIRANJE RESURSA

Naša zemlja je jako bogata prirodnim i drugim resursima, no neophodno je njihovo aktiviranje da bismo stvorili pretpostavke za značajniju privrednu aktivnost. Ekonomskim žargonom rečeno: „moramo se što više približiti našoj krivi proizvodnih aktivnosti“. Ovo je posebno značajno, jer se više ne možemo osloniti na okruženje i na tzv. „sistem spojenih posuda“, gdje bi rast ekonomskih aktivnosti zemalja u okruženju, donekle pozitivno djelovao i na makrokretanja u našoj zemlji. U prilog ovoj činjenici idu projekcije rasta realnog BDP-a naših susjeda, a kreću se za Srbiju do 0,5% i Hrvatsku do 0,5% u ovoj godini. Projekcije nisu povoljnije ni za EU i kreću se do 1,1%, dok se za Eurozonu kreću do 0,8%.

S ciljem što efikasnijeg aktiviranja resursa, u najkraćem mogućem roku moramo donijeti funkcionalan Zakon o javno-privatnom partnerstvu u FBiH. Ovaj zakon će stvoriti legalni okvir za udruživanje resursa, te stvoriti pretpostavke za nastavak i otpočinjanje značajnijih investicijskih projekata. Naravno, kao i kod drugih zakonskih rješenja, i ovdje ćemo voditi računa o kantonalnim propisima. Neophodan nam je i funkcionalan zakon o koncesijama, te planiramo ukidanje komisija i formiranje agencije za koncesije na nivou FBiH, kojom bi upravljala Vlada FBiH. Harmoniziraćemo nivo odlučivanja o davanju koncesija, te ćemo izmijeniti način vrednovanja i ubiranja prihoda od koncesija, da bismo ih učinili efikasnijim.

Radićemo na bržoj privatizaciji privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu po kriteriju buduće efikasnosti naspram cijene. Radićemo i na uvođenju ciljanog korporativnog upravljanja u javnim preduzećima, koristeći OECD-ove smjernice upravljanja vođenog ciljevima.

Provesti ćemo sve aktivnosti vezane za efikasniju i bržu zaštitu, te prodaju imovine u drugim državama. Ustanovićemo zakonske procedure koje će osigurati da izdavanje obveznica bude najvećim dijelom korišteno za kapitalne, razvojne i projekte zapošljavanja.

Putem posebno kreiranog programa mogućnosti, ponudit ćemo našoj dijaspori da se uključi, te da na taj način u funkciju razvoja stavimo značajan investicioni potencijal.

S obzirom na to da najveći vrlo značajan izvoz bilježimo u drvnoj industriji, te da u tom sektoru iz godine u godinu, bilježimo rast broja zaposlenih, neophodno je usvojiti Zakon o šumama. S obzirom na to da u većini slučajeva izvozimo trupce bez ikakve dodane vrijednosti, uspostavićemo stepen finalizacije kao kriterij dostupnosti drvne mase. Uvjereni smo da ćemo na ovaj način stimulisati dodatnu obradu drvne mase, te povećanje vrijednosti finalnog proizvoda.

VI PRIVREDA I POTPORE PRIVREDNIM AKTIVNOSTIMA

Poljoprivreda je sektor privrede koji je nedovoljno iskorišten. Što se tiče same poljoprivrede, definisali smo sedam strateških ciljeva, i to:

- Država kao nosilac razvoja poljoprivrede;
- Sektori od strateškog značaja;
- Voće, stočarstvo, povrtlarstvo;
- Kvantitativno i kvalitativno povećanje poljoprivredne proizvodnje;
- Jačanje kapaciteta rasadničke proizvodnje;
- Afirmisanje razvoja ruralnog na prirodnom i tradicionalnom;
- Jačanje kapaciteta skladišnih i prerađivačkih centara.
-

Ubijedeni smo da ispunjavanjem svih gore navedenih ciljeva, sektor poljoprivrede možemo izdići na vrlo zavidan nivo, te značajno povećati naš izvoz. U budžetu postoje značajna sredstva planirana za razvoj ovog sektora, a na nama će biti da uz pomoć tih sredstava ispunimo ovih sedam ciljeva. Vrlo je bitno voditi konzistentnu registraciju poljoprivrednih proizvođača. Razvoj ovog sektora planiramo podržati i kroz osnivanje svojevrsnog agrofonda/agrobanke sa ravnomjernom disperzijom na cijelom prostoru. Sredstva za ovu namjenu bi se mogla obezbijediti uvođenjem poreza na neobrađeno poljoprivredno zemljište.

Na svaki mogući način moramo poticati plasman domaćih poljoprivrednih proizvoda i to kroz: robne rezerve, program kupujemo domaće, kupovinu za državne i javne institucije, pa i moguću isplatu jednog dijela socijalnih davanja u vaučeru za kupovinu domaćih proizvoda.

Energetski sektor predstavlja našu ogromnu komparativnu prednost i moramo učiniti sve da očuvamo energetske nezavisnost. Moramo nastaviti ispunjavati sve naše obaveze po ugovoru o pristupanju energetske zajednici, a s obzirom da se radi o sektoru u kojem uživamo ogromnu komparativnu prednost i koji na investiciju pruža veliki povrat, neophodno je nastaviti sa ulaganjima u vjetroelektrane, hidroelektrane, termoelektrane i obnovljive izvore energije.

Neophodno je uspostaviti sistem asimetrične naplate potrošnje struje sa socijalnom komponentom. Što prije treba usvojiti zakon o gasu, kako bi se uredilo i to tržište.

Što se tiče naftnog sektora, moramo ojačati naftne terminale i naftne rezerve, te nastaviti istraživanja i mogućnosti eksploatacije i uvođenja dodatnih akciza u periodima niske cijene nafte, kako bi se došlo do dodatnih sredstava za izgradnju putne infrastrukture. Također bi se mogla definisati i koncesija na cjelokupnoj putnoj infrastrukturi u FBiH. Dakle, intencija je što brži iznalazak povoljnih sredstava za nastavak izgradnje putne infrastrukture kroz FBiH.

U sektoru rudarstva, nastaviti sa restrukturiranjem koncerna Elektroprivrede BiH sa akcentom na restrukturiranje rudnika i to operativno, kadrovska i finansijsko.

Cestovna infrastruktura je od ključnog značaja za privredni razvoj, kako FBiH, tako i BiH i moramo raditi nastavku održive gradnje uz pomoć novih izvora finansiranja, i to: dodatne akciza na naftne derivate, povećanju putarina na registraciju vozila i sl.

Što se sektora namjenske industrije tiče, mora doći do restrukturiranja fabrika koje iskazuju gubitke, a kroz usvojeni zakon o javno-privatnom partnerstvu moramo uvesti i privatni kapital. Namjensku industriju će dodatno ojačati civilni programi, te razvoj dobavljačkog lanca u BiH.

U sektoru tekstila, obuće i kožarstva plan nam je sagledati mogućnosti podizanja postojećih obaveza od 125 KM na uposlenike sa minimalnom platom na 150 KM, ali uz obuhvat svih radnika koji rade na tzv. ciklusnom vremenu.

U okviru ove ključne mjere ekonomske politike, bavićemo se i efikasnijim upravljanjem otpadom, na način da nastavimo sa aktivnostima na uspostavi zakonodavnog okvira iz oblasti deponija i reciklaže, te harmonizaciji propisa na nivou FBiH, kantona i općina. Uz pomoć fondova i kreditnih linija Svjetske banke i EU, uspostavićemo regionalne sortirnice otpada i deponija.

Smatramo da je neophodno obezbijediti veću potporu privrednih subjekata iz FBiH privrednim aktivnostima povratnika u RS. Ovo možemo postići pružanjem podrške privrednim društvima iz FBiH da bi uspostavili svoje poslovne jedinice i pogone u povratničkim područjima.

Privatizacijski proces dosad umnogome nije donio spektakularne rezultate, no da bismo postigli što bolji poslovni rezultat u privrednim društvima u većinskom vlasništvu FBiH, trebali bi raditi na osnivanju Direkcije za upravljanje privrednim društvima, povezanim agencijama i zavodima. Ova direkcija bi bila zadužena za nadzor, upravljanje, operativno, finansijsko i vlasničko restrukturiranje.

Sektor malog i srednjeg poduzetništva se susreće sa velikim problemima dostupnosti finansijskih sredstava, neophodnih za njegov razvoj. Nameće se potreba formiranja agencije za razvoj sektora MSP-a. U njenom okviru bi se formirao fond kompatibilan za IPA fondovima. U okviru svojih nadležnosti ćemo raditi i na programu povećanja konkurentnosti MSP-a u skladu sa smjernicama EU.

Još jedan stimulans privrednom razvoju, koji je kod nas prilično nerazvijen, su tehnološki parkovi i industrijske zone. Moramo intenzivirati izgradnju tehnoloških parkova i industrijskih zona kroz povećan okvir kapitalnih ulaganja. Ovo je nadležnost općinskog nivoa vlasti, no uvjeren sam da im možemo pružiti veliku podršku sa federalnog nivoa, te da zajedničkim aktivnostima možemo pridonijeti njihovoj bržoj uspostavi. Neperspektivna državna imovina se može iskoristiti za formiranje industrijskih i slobodnih zona.

Izvoz moramo dodatno stimulisati. Nažalost, svjesni smo da se Izvozno-garantna agencija BiH nalazi u nezavidnoj situaciji, usljed prevelike izloženosti prema određenim firmama, no sa svoje strane moramo učiniti sve da se njen rad učini efikasnijim s obzirom na značaj izdavanja garancija za izvozno-orjentirane poslove. Moramo iznaći dodatna finansijska sredstva, kako bismo regresirali kamate na kredite za izvoznike preko 80%. Faktoringom moramo omogućiti trenutnu naplatu na izvezene fakture sigurnim kupcima. Kroz određene zakonske odredbe, osiguraćemo stimulanse strateškim investitorima, da bismo i na taj način privukle kako strani, tako i domaći kapital.

Moramo dodatno ojačati Union banku (92% vlasništvo FBiH) i Razvojnu banku FBiH. Iako ove dvije banke predstavljaju samo oko 1,6% ukupnog bankarskog tržišta, vrlo su značajne za privredni razvoj FBiH. Uloga Razvojne banke FBiH i fondacije OdRaz mora biti redefinisana uz mogućnost uspostave banke mentora. Uz pomoć Vlade FBiH, kod Union banke uspostaviti revolving fond i dodatne kreditne linije za definisane preferencijalne sektore privrede. Bilo bi idealno u upravljačke strukture Razvojne banke i fondacije OdRaz uvesti i privrednike, odnosno korisnike sredstava. U svakom slučaju, Union banka, fondacija OdRaz i Razvojna banka FBiH moraju aktivnije biti stavljene u funkciju razvoja FBiH.

VII BORBA PROTIV KORUPCIJE

Moramo nastaviti raditi na uspostavljanju učinkovitog sudskog okvira i jakog tužilaštva. Istovremeno moramo definisati i prekršajne odgovornosti. Imperativno je što prije otpočeti proces oduzimanja nelegalno stečene imovine, ali za sve ove mjere iz oblasti borbe protiv korupcije, neophodna nam je svesrdna podrška međunarodne zajednice.

VIII SOCIJALNA OBLAST

Reforma socijalnih davanja je neizbježna. Kroz proces uspostavljanja registra svih gotovinskih naknada iz budžeta, uticati na bolje targetiranje socijalnih davanja. Nivo socijalnih davanja ćemo zadržati na dostignutom nivou, s tim da će bolje targetiranje istog, omogućiti pravedniju raspodjelu onoga što nam je na raspolaganju.

S obzirom na stalnu problematiku vezanu za boračko-invalidsku zaštitu, potrebno je raditi na uspostavi jedinstveni vanbudžetski fond za ovu namjenu, te moguće prenošenje svih nadležnosti sa općina, kantona i FBiH na ovaj fond.

U saradnji i uz tehničku i finansijsku podršku Svjetske banke, otpočecemo reformu zdravstvenog sistema. Intencija reforme je da troškova zdravstva svih nivoa sa 7% BDP-a svedemo na 6%, a sve to kroz: smanjenje materijalnih troškova, fuziju istovrsnih zdravstvenih kapaciteta, informatizaciju zdravstva, indeksiranje medicinske opreme, te minimizaciju pomoćnog neliječničkog osoblja i korištenje vanjskih usluga. Također je neophodno izvršiti stepenovanje usluga, odnosno definisanje paketa osiguranja dostupnog svima i dodatnih paketa koji se plaćaju. Zakon će se regulisati nespojivost istovremenog rada u privatnim i javnim zdravstvenim ustanovama. Izvršiće se maksimalna harmonizacija zdravstvenih usluga, revizija i ujednačavanje liste esencijalnih lijekova po kantonima. Ove i druge mjere iz ove oblasti ćemo provoditi zajedno sa kantonima, vodeći naravno računa o stvarnim nadležnostima.

I posljednja, ali ne manje važna mjera iz sfere socijalne zaštite je i cjelokupna reforma sistema penzijsko-invalidsko osiguranja. Održivost sistema je već neko vrijeme pod velikim upitnikom s obzirom na to da je odnos uposlenih i penzionera trenutno 1,14 / 1, što ovaj „pay-as-you-go“ sistem čini neodrživim. U

proceduri će se naći novi Zakon o PIO-u, o organizaciji PIO-a, te o dobrovoljnim penzionim fondovima. Ovi zakoni će biti usmjereni na dodatnu finansijsku stabilnost Zavoda PIO/MIO, a zakon će osigurati uvođenje bodovnog sistema, gdje će svako bez većih problema moći izračunati iznos svoje penzije. Ova reforma uključuje i revalorizaciju boda, kako bi se osigurala što ravnopravnija raspodjela prihoda. Socijalni pristup će također uključivati smanjenje raspona penzija, te potencijalno uvođenje drugih izvora.

Sistemske zakone ćemo riješiti pitanje uvezivanja nedostajućeg staža i to primjenom temporalnog modusa, odnosno, staž će se uplaćivati po sticanju uslova za penzionisanje.

ZAKLJUČAK

Sve o čemu sam govorio je, između ostalog, sadržano i u Sporazumu o rastu i zapošljavanju, te predstoje mjere koje su neophodne da bismo se doveli u poziciju da značajnije povećamo broj zaposlenih, smanjimo stopu nezaposlenosti, te stvorimo pretpostavke za značajniji rast realnog BDP-a.

Sve ove mjere su provodive i namjeravamo ih provoditi uz Vašu podršku i uz podršku cjelokupnog društva. Naša zemlja ima mnogo resursa, ali da bismo ih stavili u funkciju razvoja, moramo provesti i neke bolne reforme. Te reforme će dovesti do stabilizacije tržišta rada, povećanja stepena konkurentnosti privrede, privlačenja investicija, a samim tim do značajnijeg zamaha poslovnog ciklusa.

Moramo biti strpljivi, jer sve mjere moraju biti dizajnirane i implementirane na najoptimalniji mogući način. Samo tako, ćemo stvoriti pretpostavke za značajniji ekonomski rast i smanjenje stope nezaposlenosti.

Zahvaljujem na ukazanom povjerenju i želim istaći da ću predano raditi na ostvarivanju ključnih ciljeva koji će voditi boljem, kako Federacije BiH tako i Bosne i Hercegovine. Zahvaljujem vam se na pažnji.